

Pradžia>Kreipimasis į teismą>ES ir nacionalinės teisės sistemos>**Bendrieji nacionaliniai teismai**
Bendrieji nacionaliniai teismai

Latvija

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Latvijos bendrosios kompetencijos teismų sistemą.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įvadas

Latvijoje teisminės funkcijas vykdo **miesto ir rajono teismai**, **apygardos teismai**, **Aukščiausiasis Teismas** ir **Konstitucinis Teismas** (ir nepaprastosios padėties ar karo metu – karo teismai), iš jų bendrąją jurisdikciją turi miesto ir rajono teismai, apygardos teismai ir Aukščiausiasis Teismas.

Civilinės ir baudžiamosios bylos Latvijoje gali būti nagrinėjamos toliau nurodytuose teismuose, kurie skirstomi į **tris pakopas**:

miesto arba rajono teismai (lat. *rajonu (pilsētu) tiesas*);

apygardos teismai (*apgabaltiesas*);

Aukščiausiojo Teismo (*Augstākās tiesa*) Civilinių bylų skyrius (*Civillietu departaments*) ir Baudžiamųjų bylų skyrius (*Kriminālietu departaments*).

Jų teritorinė jurisdikcija nustatyta Sprendime [dėl teismų, jų teritorinės jurisdikcijos ir vietos](#) (*Lēmums par tiesām, darbības teritorijām un atrašanās vietām*).

Miesto ir rajono teismai ir jų teritorinė jurisdikcija

Nr.	Teismai	Administracinės teritorijos
1.	Daugpilio teismai (lat. <i>Daugavpils tiesa</i>)	1.1. Aukštutinės Dauguvos savivaldybė
		1.2. Daugpilio miestas
		1.3. Kraslavos savivaldybė
		1.4. Lyvanų savivaldybė
		1.5. Preilų savivaldybė
2.	Kuršo rajono teismai (lat. <i>Kurzemes rajona tiesa</i>)	2.1. Pietų Kuršo savivaldybė
		2.2. Kuldygos savivaldybė
		2.3. Liepojos miestas
		2.4. Saldaus savivaldybė
		2.5. Talsų savivaldybė
		2.6. Ventspilio miestas
		2.7. Ventspilio savivaldybė
3.	Rēzeknės teismai (lat. <i>Rēzeknes tiesa</i>)	3.1. Balvų savivaldybė
		3.2. Ludzos savivaldybė
		3.3. Rēzeknės savivaldybė
		3.4. Rēzeknės miestas
4.	Rygos rajono teismai (lat. <i>Rīgas rajona tiesa</i>)	4.1. Adažių savivaldybė
		4.2. Jūrmalos miestas
		4.3. Kekavos savivaldybė
		4.4. Marupės savivaldybė
		4.5. Uolainės savivaldybė
		4.6. Ruopažių savivaldybė
		4.7. Salaspilio savivaldybė
		4.8. Saulkrastų savivaldybė
		4.9. Siguldos savivaldybė
5.	Vidžemės rajono teismai (lat. <i>Vidzemes rajona tiesa</i>)	5.1. Alūksnės savivaldybė
		5.2. Cēsių savivaldybė
		5.3. Gulbenės savivaldybė
		5.4. Limbažių savivaldybė
		5.5. Maduonos savivaldybė
		5.6. Smiltēnės savivaldybė
		5.7. Valkos savivaldybė
		5.8. Valmieros savivaldybė
		5.9. Varakļāņu savivaldybė
6.	Žiemgalos rajono teismai (lat. <i>Zemgales rajona tiesa</i>)	6.1. Aizkrauklės savivaldybė
		6.2. Bauskės savivaldybė
		6.3. Duobelės savivaldybė
		6.4. Jelgavos savivaldybė
		6.5. Jelgavos miestas
		6.6. Jekabpilio savivaldybė
		6.7. Uogrės savivaldybė

Rygos miesto teismo teritorinė jurisdikcija yra Rygos miesto administracinė teritorija.

Ekonominių bylų teismo teritorinė jurisdikcija yra visa Latvijos Respublikos teritorija.

Apygardos teismų teritorinė jurisdikcija		
Nr.	Apygardos teismo teritorinė jurisdikcija	Miesto arba rajono teismai
1.	Kuržemės apygardos teismas (lat. <i>Kurzemes apgabaltiesa</i>)	1. Kuržemės rajono teismas
2.	Latgalos apygardos teismas (lat. <i>Latgales apgabaltiesa</i>)	2.1. Daugpilio teismas 2.2. Rēzeknės teismas
3.	Rygos apygardos teismas (lat. <i>Rīgas apgabaltiesa</i>)	3.1. Rygos miesto teismas (<i>Rīgas pilsētas tiesa</i>) 3.2. Rygos rajono teismas 3.3. Ekonominių bylų teismas
4.	Vidžemės apygardos teismas (<i>Vidzemes apgabaltiesa</i>)	4. Vidžemės rajono teismas
5.	Žiemgalos apygardos teismas (lat. <i>Zemgales apgabaltiesa</i>)	5. Žiemgalos rajono teismas
6.	Apygardos administracinis teismas (lat. <i>Administratīvā apgabaltiesa</i>)	6.1. Rajono administracinis teismas (lat. <i>Administratīvā rajona tiesa</i>)

Administracines bylas nagrinėja:

rajono administracinis teismas (Rygoje, Jelgavoje, Liepojoje, Rēzeknėje ir Valmieroje esantys teismo rūmai)

Apygardos administracinis teismas

Aukščiausiojo Teismo Administracinių bylų skyrius (lat. *Administratīvo lietu departaments*).

Apygardos administracinio teismo ir **rajono administracinio teismo** teritorinei jurisdikcijai priklauso visa administracinė Latvijos teritorija. Rajono administraciniam teismui priklauso penki teismai (po vieną kiekvienoje teisminėje apygardoje), t. y. Rygos, Jelgavos, Rēzeknės, Valmieros ir Liepojos.

Rajono administracinių teismų teritorinė jurisdikcija

Nr.	Teismo rūmai	Administracinės teritorijos
1.	Rygos apygardos administracinio teismo rūmai	1.1. Adažių savivaldybė 1.2. Jūrmalos miestas 1.3. Kekavos savivaldybė 1.4. Marupės savivaldybė 1.5. Uogrės savivaldybė 1.6. Uolainės savivaldybė 1.7. Rygos miestas 1.8. Ruopažių savivaldybė 1.9. Salaspilio savivaldybė 1.10. Saulkrastų savivaldybė 1.11. Siguldos savivaldybė
2.	Jelgavos apygardos administracinio teismo rūmai	2. Aizkrauklės savivaldybė 2.2. Bauskės savivaldybė 2.3. Duobelės savivaldybė 2.4. Jelgavos savivaldybė 2.5. Jelgavos miestas 2.6. Jekabpilio savivaldybė 2.7. Tukuma savivaldybė
3.	Rēzeknės apygardos administracinio teismo rūmai	3. Aukštutinės Dauguvos savivaldybė 3.2. Balvų savivaldybė 3.3. Daugpilio miestas 3.4. Kraslavos savivaldybė 3.5. Lyvanų savivaldybė 3.6. Ludzos savivaldybė 3.7. Preiļių savivaldybė 3.8. Rēzeknės savivaldybė 3.9. Rēzeknės miestas
		4. Alūksnės savivaldybė 4.2. Cēsių savivaldybė 4.3. Gulbenės savivaldybė 4.4. Limbažių savivaldybė

4.	Valmieros apygardas administracinio teismo rūmai	4.5. Maduonos savivaldybė
		4.6. Smiltinės savivaldybė
		4.7. Valkos savivaldybė
		4.8. Valmieros savivaldybė
		4.9. Varaklianių savivaldybė
5.	Liepojos apygardas administracinio teismo rūmai	5. Pietų Kuršo savivaldybė
		5.2. Kuldigos savivaldybė
		5.3. Liepojos miestas
		5.4. Saldaus savivaldybė
		5.5. Talsų savivaldybė
		5.6. Ventspilio savivaldybė
		5.7. Ventspilio miestas

Jurisdikcija pagal bylos dalyką

Pagal [Baudžiamojo proceso įstatymą](#) (lat. *Kriminālprocesa likums*) kaip pirmosios instancijos teismas visas baudžiamąsias bylas nagrinėja miesto arba rajono teismas.

Rygos miesto teismas turi jurisdikciją pirmąja instancija nagrinėti baudžiamąsias bylas, kurių dokumentuose esama valstybės paslaptį sudarančių dalykų.

Miesto (rajono) teismuose baudžiamąsias bylas nagrinėja vienas teisėjas. Jeigu baudžiamoji byla itin sudėtinga, pirmosios instancijos teismo pirmininkas gali pavesti bylą nagrinėti trijų teisėjų kolegijai.

Apeliacine tvarka (lat. *apelācija*) apskųstą rajono (miesto) teismo sprendimą nagrinėja apygardos teismas kaip apeliacinės instancijos teismas.

Kasacinį skundą (lat. *kasācija*) teisės klausimu dėl bet kurio žemesnės instancijos teismo sprendimo nagrinėja Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyrius.

Apeliacinius ir kasacinius skundus dėl baudžiamosiose bylose priimtų nuosprendžių nagrinėja teisėjų kolegija.

Pagal [Civilinio proceso įstatymą](#) (lat. *Civilprocesa likuma*) bylą pirmąja instancija nagrinėja apylinkės arba miesto teismas.

Rygos miesto teismas nagrinėja bylas, kuriose bylos dokumentai yra susiję su valstybės paslaptimi, taip pat bylas, susijusias su patentų teisių apsauga, augalų veislių teisine apsauga, puslaidininkių gaminių topografija, dizainu, prekių ženklais, sertifikavimo ženklais ir geografinėmis nuorodomis, taip pat bylas dėl autorių teisių ir gretutinių teisių, duomenų bazių kūrėjų *sui generis* teisių apsaugos ir bylas dėl komercinių paslaptį apsaugos nuo neteisėto gavimo, naudojimo ir atskleidimo. Jeigu nagrinėjamoje byloje yra pareikštas ieškiny, susijęs su ieškiniu byloje, kuri priklauso Rygos miesto teismo arba miesto ar rajono teismo jurisdikcijai, arba netgi su priešieškiniu rajono ar miesto teisme, kuris priklauso Rygos miesto teismo jurisdikcijai, bylą nagrinėja Rygos miesto teismas.

Pagal [Patentų įstatymą](#) (lat. *Patentu likums*) Rygos miesto teismas pirmąja instancija nagrinėja civilines bylas dėl išradimų teisinės apsaugos, susijusias su: teisių į patentą atkūrimu;

patento paskelbimu negaliojančiu;

ankstesnio naudojimo teisėmis;

neteisėtu patento naudojimu (patento pažeidimu):

patento pažeidimo paskelbimu negaliojančiu;

licencijos suteikimu, licencijos sutarties nuostatomis ar tokių nuostatų vykdymu;

teise į kompensaciją, kai neįmanoma viešai naudotis išradimu.

Pagal [Dizaino įstatymą](#) (lat. *Dizainparaugu likums*) Rygos miesto teismas pirmąja instancija nagrinėja ginčus dėl dizaino teisinės apsaugos, susijusias su:

teisės į dizainą pripažinimu;

dizaino registracijos pripažinimu negaliojančia;

neteisėtu dizaino naudojimu (dizaino pažeidimu):

licencijos suteikimu, licencijos sutarties nuostatomis ar tokių nuostatų vykdymu.

Bylas dėl teisių, dėl kurių kilo Pramoninės nuosavybės tarybos tiriamas ginčas, nagrinėja Rygos miesto teismas.

Rygos miesto teismas išduoda vykdomuosius dokumentus dėl Tarybos, Komisijos ar Europos Centrinio Banko priimtų aktų pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 299 straipsnį.

Rygos miesto teismas nagrinėja bylas, **susijusias su nuomonės pateikimu** užsienio teismui bylose **dėl neteisėto vaiko perkėlimo** per sieną į užsienio šalį arba laikymo užsienio šalyje, kai vaiko gyvenamoji vieta yra Latvijoje.

Rygos miesto teismas nagrinėja bylas **dėl neteisėto vaiko perkėlimo** per sieną į Latviją arba laikymo Latvijoje, kai vaiko gyvenamoji vieta yra kitoje šalyje.

Žemės registro bylas taip pat nagrinėja rajono arba miesto teismai. 2019 m., optimizuodami teismų sistemą, rajono arba miesto teismai taip pat paskyrė 72 žemės registro skyriaus teisėjus, kurie išlaikė savo specializaciją.

Rygos apygardos teismas turi jurisdikciją pirmąja instancija nagrinėti civilines bylas, kurių dokumentuose esama valstybės paslaptį sudarančių dalykų.

Pirmosios instancijos teisme civilines bylas nagrinėja vienas teisėjas, o (apelacinius ar kasacinius) skundus – teisėjų kolegija.

Bylos šalys gali **pateikti apeliacinį skundą** dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo (arba papildomo sprendimo), tačiau prokuroras šiame skirsnyje nustatyta tvarka gali paduoti tik specialųjį apeliacinį skundą, išskyrus skundus dėl tų sprendimų, kurie pagal įstatymą negali būti skundžiami.

Pagal Civilinio proceso įstatymo 30.4 skyriaus nuostatas priimtą pirmosios instancijos teismo sprendimą ir apeliacinės instancijos teismo nutartį (papildomą nutartį) šalys teisės klausimu gali apskųsti **kasacine tvarka**, tačiau prokuroras gali paduoti tik specialųjį kasacinį skundą.

Administracinių teisės pažeidimų bylos nagrinėjamos rajono (miesto) teismuose ir apygardos teismuose, turinčiuose jurisdikciją civilinėse ir baudžiamosiose bylose. Pagal [Latvijos administracinės atsakomybės įstatymą](#) (lat. *Latvijas Administratīvās atbildības likums*) aukštesnės valdžios institucijos priimtas sprendimas gali būti apskųstas rajono arba miesto teismui. Rajono arba miesto teismo teisėjo sprendimą galima apskųsti apygardos teismui, jeigu tokia galimybė konkrečiai numatyta Latvijos administracinių teisės pažeidimų kodekse. Apeliacinio teismo nutarties, priimtos išnagrinėjus administracinio teisės pažeidimo bylą, apskųsti negalima, nutartis įsiteisėja jos priėmimo dieną.

Pagal [Administracinio proceso įstatymą](#) (lat. *Administratīvā procesa likums*) administracinės bylos pirmąja instancija nagrinėjamos rajono administracinio teismo rūmuose, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip. Jeigu rajono administracinis teismas, pirmąja instancija nagrinėdamas bylą, nustato, kad jam būtina patikrinti su valstybės paslaptimi susijusią informaciją, byla toliau nagrinėjama Rygos rajono administraciniame teisme. Jeigu įstatyme nustatyta, kad administracinę bylą pirmąja instancija turi nagrinėti apygardos administracinis teismas arba Aukščiausiojo Teismo Administracinių bylų skyrius, o ne rajono administracinis teismas, susijęs prašymas atitinkamai atvejais turi būti perduodamas apygardos administraciniam teismui arba Aukščiausiojo Teismo

Aukščiausiasji Teismą sudaro Civilinių bylų skyrius, Baudžiamųjų bylų skyrius ir Administracinių bylų skyrius. Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyrius, Baudžiamųjų bylų skyrius ir Administracinių bylų skyrius yra kasaciniai organai visoms byloms, kurias nagrinėja rajono arba miesto teismai ir apygardos teismai, ir yra pirmosios instancijos organai byloms, susijusioms su Valstybės audito tarnybos (lat. *Valsts kontroles padome*) tarnybos sprendimais, priimtais Valstybės audito tarnybos įstatymo (*Valsts kontroles likums*) 55 straipsnyje nustatyta tvarka. Aukščiausiojo Teismo skyriuose bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegijos, o tam tikrais įstatyme nustatytais atvejais – išplėstinės sudėties kolegijos.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokių atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.